

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 2. An sit possibilis, aut etiam de facto detur Ars vniuersalis sciendi,
qualis in præcedente q. exposita est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

minuſve iuxta capacitatem propriā proficiet, ſemper tamen longē ampliùs quam ſine illā. ſapeque fiet, ut tardus, ſive hebes intellectus cum illa maiores in ſcientiis progreſſus faciat, quam velox acutoſque ſine illā iuxta vulgare illud proloquium. *Claudus in viā auertit curſorem extraviā.* Ex parte vero formæ: quia quā præſcribit hæc Ars vniuerſaliſſima eſt pro omni materia ſcientiarum. Ex parte autem materiæ propriæ: quia quam præbet ob ſuam vniuerſalitatem in omnibus ſcientiis locum habet. Et ex parte materiæ alienæ: quia nulla eſt in ſciētiis humanis, ubi non exerceat ſuam formam. Denique ex parte ſcopi, ſeu finis; quia ad rectē cognoscendum & ſciendum omnia omnino cognoscibilia, ſeu ſcibilia, quæ humanitūs tam practicæ, quàm ſpeculatiuæ ſcibilia ſunt, primariò ordinatur, atque adeo etiam ſecundariò ad rectē faciendum quæcumque mediā cognitione, ſeu ſciētiā ab hominibus fieri poſſunt. Vnde patet per huiusmodi Artem, non ſolum omnes ſcientias, ſed etiam omnes Artes tum liberales, tum illiberales vniuerſaliter perficiendas, atque promouendas venire; tanta eius vniuerſalitas eſt, miraque virtus, & potentia. Quæ omnia ex dicendis ſient conſpicua.

Dicitur etiam Ars hæc mirabilis ars ſciendi præciſe, eo quod finis eius poſſimus ſciē cuncta ſcibilia eſt. Cum hoc tamen ſtat eſſe quoque illam artem rectē præſtandi omnia, tum quæ ad cuncta ſcienda poſſunt conducere, tum quæ ex cunctorum ſciētiā poſſunt enaſci. Quo circa Ars eſt rectē addiſcendi ſcientias omnes, eaſque rectē ordinandi, diſponendi, tractandi, in dies augendi, ac ſine fine propagandi. Ars eſt quamuis notitiam rectē aliis communicandi, ſive docendo ſive dicendo ſive aliter quoquomodo maniſtando; aut etiam perſuadendo. Ars item eſt rectē faciendi, ſeu operandi tum phyſicè, tum etiam moraliter, quatenus Ars eſt perficiendi ſemper, & promouendi omnem omnino artem, diſciplinam, atque doctriinam; vnde opera humana rectē, & ordinatè aut etiam aſſabrè facta proficiſcuntur. Atque ita demum ars quoque eſt, ſciſpam, ſuamque praxim ſemper, ac ſemper perficiendi. Quo mira eius vniuerſalitas enitet ampliùs.

QVÆSTIO II.

An ſit poſſibilis, aut etiam de facto detur Ars vniuerſalis ſciendi, qualis in præcedenti quæſtione expoſita eſt.

Propoſitio I.

CEnſeo non ſolum poſſibilem eſſe, ſed etiam ad praxim ſic reducibilem, ut effectus, quos promittit, re vera ſortiat. ⁷

Quod ſit poſſibilis; primò demonstratur cæteræ omnes Artes humanæ, quibus ad ſua opera molienda exequendaque artiſcioſe iuuantur homines; ſi enim cæteræ potentia hominis naturales cum ſuis operationibus Arte perfectibiles ſunt; mæte ſubinde pro perficiendis illis ſunt Artes poſſibiles, ſiquidem de facto dantur: ut conſtat. Quidni potentia intellectiua cum ſuis operationibus Arte patiter perfectibilis erit, Arſque ſubinde pro ea patiter erit poſſibilis, nimirum Ars vniuerſalis ſciendi, de qua tractamus?

⁸ Secundò probatur id ipſum. Quia omnis Ars in ipſa naturā ſuadatur, quatenus obſeruatis ſedulò operationibus naturæ cum modis, quibus illæ exercentur in promptu eſt animaduertere, quibus inſtrumentis, & regulis natura ipſa in eiſmodi operationibus adimari poſſit, & perfici. Sed non minùs, imò magis

poſſibile eſt obſeruare operationes intellectus humani cum modis, quibus illæ exercentur, animaduertereque quibus inſtrumentis, & regulis in illis poſſit ipſe intellectus iuuari, & perfici, quam eſt poſſibile id ipſum præſtare circa potētias cæteras naturales, quas cæteræ de facto perficiūt Artes. Ergo non minùs imò magis poſſibilis eſt. Ars vniuerſalis ſciendi pro intellectu iuuando, & perficiendo, quæ ſunt poſſibiles pro cæteris potentis cætera Artes, quas eſſe poſſibiles, cum de facto dantur, eſt certum. ⁹

Tertiò probatur, quia cæteræ ſerme Artes humanæ, de quarum exiſtentiā, atque adeo poſſibilitate conſtat, normæ quædam ſunt loquendo vniuerſe, coniungendi coniungibilia, & ſeiuigendi ſeiuigibilia, quatenus opus eſt ut reſultent artiſcioſi effectus, prout explicatiùs trademus q. 3. ſed manifeſtè eſt poſſibilis norma coniungendi coniungibilia, & ſeiuigendi ſeiuigibilia, quatenus opus eſt ut reſultet ſcientia artiſcioſe comparata, prout conſtat it ex *ibidem* dicendis: ergo poſſibilis eſt Ars vniuerſalis ſciendi. Demum de facto talis Ars datur, prout apparebit ex dicendis: ergo eſt poſſibilis. ¹⁰

Quodd autem ea ſic ſit ad praxim reducibilis, ut effectus, quos promittit, ſortiat; tum ex dictis conſtat, quatenus probant talem artem ſciendi eſſe poſſibilem, quæ practicè talium effectuum productrix ſit, tum ex dicendis in ſeqq. ampliùs conſtat.

Propoſitio 2.

Ars vniuerſalis ſciendi, de quā in præſenti ſermo eſt, de facto iam datur re ipſa, in libris ſcripta circumfertur: minùs tamē perfectè, minùsque expoſita demonſtratā quam nos eam damus in iſto opere. ¹¹

Maiorem quippe partem huiusmodi Artis continet Organum Ariſt. ſive Logica cui Rhetorica eiſdem Ariſt. Cic. Quintil. & aliorum aſſinis eſt. Poſſiſſima verò, ac præſtantiſſima pars eius eſt illa, quam dicunt mirabilem, Raymundi Lullij, cuius explicationes quædam ſunt ſyntaxes Artis mirabilis Petri Tolofani; Digeltum ſapientiæ Yuonis Parſini, & aliæ huiusmodi. Pars etiam quædam non contenta Artis vniuerſalis ſciēdi in Arte Cyclogonomica Cornelij Gemmæ cōtenta eſt. Aliaque pars quodammodo diuerſa à prædictis eſt, quam Franciſc. de Verulamio in opere cuius titulus eſt, *Inſtitutio magna*, præſertim in ſecundā parte eius quam appellat *Organum nouum*, videtur prætenſiſſe. Ex quibus ſerme partibus tota ars vniuerſalis ſciendi coaleſcit. Vt ex dicendis in ſeqq. competum fiet.

QVÆSTIONES III.

In quo vnicè conſiſtat, ex quibusve inſtrumentis & regulis vnicè conſtet Ars vniuerſalis ſciendi.

PRO reſolutione huius quæſt. ſuppono primo. ¹² Omne artem humanā pro ſcopo habere effectum aliquem à ſe oriundū, tanquam à norma dirigentē ad quem effectum producendum cōmuniter virtutis aliqua artiſcioſa, ſive à ſe ordinatè præſcripta vel cōiunctione coniungibilium, vel ſeiuigione ſeiuigibilium. Aliæ quippe Artes effectus, quos præſtandunt, poſſiſſimum cauſant applicando actiua paſſiuisque ita efficiēdo, ut cauſæ naturales ſive admotione, ſive mixtione inuicē applicatæ, & coniunctæ naturaliter progignant effectus præintentos. Ita ſe gerunt Medicina, Magia, Agricultura, Coquinaria, Pharmacopœia, Plastica, Fullonica, Curatiua brutorū, & cæteræ huiusmodi. Aliæ vero effectus, quos præſtandunt poſſiſſimum cauſant, vel miſcendo, vel aliter coniungendo